

Täysistunto

Torstai 8.5.2025 klo 16.00—19.33

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2025 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 6/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 6/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Tämän mietinnön meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto. Olkaa hyvä.

Keskustelu

19.21 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies! Hyvät edustajat! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön koskien valtion vientitakuista annettua lakia.

Erityisriskinoton enimmäisvastuumäärä nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin euroon. Erityisriskinotto tapahtuu Finnveran rahoitus- ja takuutoiminnalle asetettujen kokonaisvaltuuksien puitteissa, joita ei tässä yhteydessä esitetä korotettavaksi. Näin ollen ehdotus ei lisää Finnveran kokonaisvaltuuksia mutta mahdollistaa kuitenkin vastuusalkun riskillisyyden lisäämisen.

Vientitakuulain mukaisia Finnveran vienninrahoituksen enimmäisvaltuuksia on viime vuosina korotettu useita kertoja niin, että nykyisen sääntelyn mukainen vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärä on 33 miljardia euroa ja vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteenlaskettu enimmäismäärä 38 miljardia euroa. Tästä enimmäismäärästä erityisriskinoton osuus on enintään 8 miljardia euroa. Finnveran toimintaan liittyvät valtion takaus- ja takuuvastuut ovat valtion suurin takaus- ja takuuvastuukokonaisuus.

Finnvera voi myöntää vientitakuun erityisriskinottona, kun vientiin tai ulkomaille suuntautuvaan investointiin tai niiden rahoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella vientitakuuta ei voitaisi myöntää. Tämä edellyttää ministeriön päätöstä siitä, että vientitakuun myöntämiselle on tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita.

Ehdotuksen tavoitteena on Suomen viennin ja vientirahoituksen kansainvälisen kilpailukykyyn parantaminen sekä pyrkimys saada Suomeen yhä useampia suuria vientikauppoja. Kilpailukykyinen rahoitusjärjestelmä on nykyisessä maailmantilanteessa entistäkin tärkeämpi, ja Finnveran rooli vienninrahoituspalvelujen tarjoajana Suomen yrityksille on monen suuren vientikaupan osalta ratkaiseva.

Erityisriskinottoa koskevan valtuuden nostamisella edistetään suomalaisten yritysten pääsyä kansainvälisille markkinoille, vientipohjan monipuolistumista sekä suomalaisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2025 vp

osaamisen ja suomalaisten teknologioiden kaupallista hyödyntämistä. Yksittäiset suuret vientikaupat voivat merkitä muun muassa huomattavaa määrää uusia työpaikkoja sekä edistää työpaikkojen pysyvyyttä vientiyrityksissä ja niiden alihankintaverkostoissa.

Hyvät edustajat! Valiokunta toteaa saamiinsa asiantuntijalausuntoihin viitaten, että ehdotus merkitsee vientitakuutoimintaan liittyvien riskien lisääntymistä. Erityisriskinottoa koskevan osuuden korotus on huomattava. Lisäksi Suomen vientitakuukannan keskittymisen muutamalle toimialalle ja näiden toimialojen tietyille asiakkaille sekä muutamiin maihin lisää toiminnan riskillisyyttä entisestään. Erityisesti alus- ja telakkateollisuuden osuus vientitakuista on suuri. Keskittymisen seurauksena vain yhtä asiakasta tai toimialaa koskevan riskin realisoituminen aiheuttaisi mittavan tappion. Myös epävakaa maailmanpoliittinen tilanne todennäköisesti lisää riskien toteutumisen mahdollisuutta. Valiokunta korostaa, että rahoitus- ja takuupäätösten yhteydessä tulee toimia riskien minimoimiseksi ja niiden hinnoittelumiseksi asianmukaiselle tasolle.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kaikissa keskeisissä kilpailijamaissamme julkiset vienninrahoitusjärjestelmät nähdään tärkeinä vientiä edistävinä instrumentteina. Valtiot pyrkivät rahoitusjärjestelmiensä avulla turvaamaan omille yrityksilleen tasavertaiset kilpailuedellytykset kansainvälisillä markkinoilla. Lisäksi maailmantalouden kiristynyt tilanne, perinteisen teollisuuspoliittisen ajattelun vahvistuminen ja lisääntynyt valtiontukikilpailu lisäävät vientikaupan haasteita entisestään. Tämä korostaa toimivan ja kilpailukykyisen suomalaisen vienninrahoitusjärjestelmän keskeistä merkitystä. Toisaalta kansainvälisen kaupan laskeminen yhä suuremmassa määrin julkisten tukien varaan ja kiristynyt kansainvälinen tukikilpailu ovat ongelmallisia Suomen kaltaisen pienen avotalouden kannalta.

Eduskunnan käsiteltäväksi on tulossa lähiaikoina hallituksen esitys Finnveraa koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi. Ehdotuksen tarkoituksena on entisestään vahvistaa yhtiön vientiä tukevaa roolia ja viennin edistämisen rakenteita. Valiokunta pitää Suomen kilpailukykyyn näkökulmasta tärkeänä, että viennin rahoitusta ja Finnveran toimintaa koskevat ehdotukset muodostavat toimivan ja johdonmukaisen kokonaisuuden, joka vahvistaa Suomen vientikauppaa, varmistaa toiminnan osaavan ja huolellisen riskienhallinnan sekä ohjaa julkista rahoitusta taloutta uudistavaan ja tuottavuuskasvua lisäävään toimintaan.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.26 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys vientitakuulain muuttamisesta on tärkeä askel suomalaisen viennin tukemisessa ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamisessa. Puhumme siis oikeastaan teollisuuspolitiikasta.

Ehdotuksessa esitetään, että Finnveran erityisriskinoton enimmäistakuuvastuuta nostetaan nykyisestä 8 miljardista eurosta 12 miljardiin. Kuten esittelijä äsken totesi, tämä ei lisää Finnveran kokonaisvaltuuksia mutta mahdollistaa suurempien riskien ottamisen nykyisten valtuuksien sisällä.

Suomen vientiteollisuus on kansantaloutemme selkäranka, ja suuret vientikaupat voivat synnyttää merkittävästi uusia työpaikkoja, vahvistaa kotimarkkinoita ja lisätä valtion verotuloja. Vientirahoitus on monessa tapauksessa se ratkaiseva tekijä, jonka ansiosta suoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2025 vp

lainen yritys voi pärjätä tiukassa kansainvälisessä kilpailussa. Oma kotimaakuntani Satakunta on erityisen vientiriippuvainen, ja viennin edistäminen on tärkeää erityisesti Satakunnassa — miksei muissakin kunnissa myös.

Arvoisa puhemies! On selvää, että riskit kasvavat. Finnveran erityisriskinoton osuus nousee lähes kolmannekseen koko vientitakuukannasta. Lisäksi vientitakuut keskittyvät vahvasti muutamille toimialoille, erityisesti telakka- ja alusteollisuuteen. Tämä korostaa riskienhallinnan merkitystä entistä enemmän, sillä yksittäisten toimialojen tai asiakkaiden ongelmat voivat heijastua laajasti.

Valtion vastatessa viime kädessä mahdollisista tappioista on huolehdittava erittäin huolellisesta riskinarvioinnista ja riskien hinnoittelusta, ja julkisen rahoituksen kohdentaminen oikeisiin hankkeisiin on erityisen tärkeää. Tarkoituksena ei suinkaan ole yksityisen rahan korvaaminen, vaan tarkoitus on toimia vipuvartena, joka tukee ja edistää yksityisiä investointeja.

Arvoisa puhemies! On muistettava, että lähes kaikissa kilpailijamaissamme julkinen vienninrahoitus on keskeinen osa teollisuuspolitiikkaa. Myös maailmantalouden nykyiset epävarmuudet ja kasvava valtiontukikilpailu edellyttävät Suomelta toimintakykyä ja reagoitivalmiutta. Finnveran toimintaedellytysten turvaaminen on tässä avainasemassa. Tuleva kokonaisuudistus Finnveraa koskevassa lainsäädännössä antaa mahdollisuuden tarkastella viennin rahoitusta vieläkin kokonaisvaltaisemmin.

On tärkeää, että muodostamme johdonmukaisen ja tulevaisuuteen katsovan järjestelmän, jossa riskit ja hyödyt ovat tasapainossa ja joka tukee suomalaisen osaamisen ja innovaatioiden vientiä erityisesti puhtaan siirtymän kaltaisilla strategisesti tärkeillä aloilla.

Arvoisa puhemies! Korostan tähän loppuun vielä mietinnön yksimielisyyttä, joka on tämänkaltaisissa asioissa oikein hyvä asia, ja myös koko valiokuntaa hyvästä valiokuntakäsittelystä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 23/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.